

PRZYKŁADY WYZWAŃ STARSZOHARCERSKICH

(wersja po pilotażu z dnia 25.01.2021 roku)

Wyzwania są nowym elementem Systemu Instrumentów Metodycznych. Powstały, aby wspierać przede wszystkim rozwój emocjonalny, duchowy oraz siłę woli wychowanków w ramach ich indywidualnej pracy. Zgodnie z ujętą wśród cech metody pozytywnością, powinny się opierać bardziej na wzmacnianiu mocnych stron wychowanka niż na pracy nad jego słabościami. Przedstawione poniżej przykłady są tylko inspiracją jak wyzwanie może wyglądać. Wyzwania powinny być bardzo indywidualne, a co za tym idzie, nie zawsze podane poniżej przykłady będą wystarczające - należy wtedy wymyślić własne wyzwanie na podstawie poniższych wskazówek.

Główną osią wyzwań ma być Prawo i Przyrzeczenie Harcerskie. Warto również posiłkować się ideą stopnia, jeśli wyzwania będą realizowane w ramach próby na stopień. Przy układaniu wyzwań możecie skorzystać z dostępnych komentarzy do Prawa Harcerskiego albo bezpośrednio z zamieszczonych poniżej opisów sfer rozwoju, na które wyzwania mają głównie wpływać. Należy pamiętać, że poza tymi dwiema sferami wyzwania mogą wpływać również na inne (fizyczną, intelektualną oraz społeczną), jednak główny akcent należy stawiać na poniższe sfery:

Rozwój duchowy – sfera rozwoju obejmująca poddawanie refleksji wyznawanych wartości i dążenie do posiadania spójnego światopoglądu, a w konsekwencji dbałość o życie w zgodzie z nimi - honorowe przestrzeganie zasad i obowiązujących przepisów, dbanie o czystość myśli i języka. W przypadku osób religijnych obejmuje także pogłębianie wiary oraz praktykowanie jej zgodnie ze swoją religią. Dotyka też kwestii siły woli w codziennych wyborach odnośnie do zdrowego trybu życia, wolności od wszelkich nałogów, dotrzymywania danych obietnic, postanowień i odpowiedzialności za swoje czyny oraz słowa.

Rozwój emocjonalny - sfera rozwoju obejmująca poznanie i radzenie sobie z emocjami, w tym pogodę ducha wobec trudności, niedogodności i porażek, dbanie o równowagę emocjonalną swoją i innych.

Zalecany czas realizacji wyzwania przez harcerza starszego to maksymalnie 3-4 miesiące. Minimalny czas realizacji wyzwania nie jest określony (wyzwania mogą być jednorazowe bądź ciągłe).

Przykładowe wyzwania:

	Rozwój	Prawo Harcerskie	Treść wyzwania
1	Duchowy (praca z wartościami)	Całe Prawo Harcerskie	Odkryję i poszerzę wiedzę na temat mojego autorytetu, przemyślę swoje poglądy względem niej/niego lub poszukam/odkryję osobę, która może stać się moim autorytetem. Zainspiruję zastęp do poszukiwania autorytetów w wybrany przez siebie sposób (np. dyskusja, film itp.)
2	Duchowy (praca z wartościami)	Całe Prawo Harcerskie	Nawiążę kontakt z min. 2 osobami o innym wyznaniu lub obrządku, przeprowadzę z nimi wywiad. Zastanowię się nad różnicami i podobieństwami między naszymi wyznaniem/obrazkami. Podzielę się wynikami z zastępem lub drużyną.
3	Duchowy (praca z wartościami)	Całe Prawo Harcerskie	W ramach poznania różnych światopoglądów przeczytam przynajmniej 1-2 książki z tematyki filozoficznej/religijnej/etycznej. W wybrany

4	Duchowy (praca z wartościami)	Całe Prawo Harcerskie	przez siebie sposób (np. recenzja, gawęda) podzielić się refleksjami z drużyną. Przeczytam różne komentarze do Prawa Harcerskiego (min. 3), porównam je i wyciągnę wnioski. Porównam je ze swoimi refleksjami, a wnioskami podzielić się z drużyną/zastępem.
5	Duchowy (praca z wartościami)	Całe Prawo Harcerskie	Zapoznam się z życiorysem jednego uznanego w świecie autorytetu, np. ks. phm. bł Wincenty Frelichowski, Jadwiga Falkowska, Anna Zawadzka, hm. Mariusz Zaruski, Jan Paweł II. Wypiszę trzy rzeczy, które chciałabym naśladować. Porozmawiam o tym z zaufaną osobą.
6	Emocjonalny	8. Harcerz jest zawsze pogodny.	Przez 3 miesiące będę codziennie zapisywał(a) w dzienniku/pamiętniku/zeszytach po trzy dobre rzeczy, które mnie spotkały i jedną nieprzyjemną, dzięki której czegoś się nauczyłem(am). Na koniec próby przeanalizuję moje notatki i wspólnie z opiekunem wyciągnę wnioski z obserwacji.
7	Emocjonalny	8. Harcerz jest zawsze pogodny.	Przez minimum 2 tygodnie ani razu nie będę niekonstruktywnie narzekać. Towarzyszące tej sytuacji emocje przekuję w konstruktywną krytykę lub, jeśli mi się to nie uda, zastanowię się, jaka była przyczyna moich emocji.
8	Emocjonalny	4. Harcerz w każdym widzi bliźniego, a za brata uważa każdego innego harcerza. 8. Harcerz jest zawsze pogodny.	Rozpocznę akcję „Podaj dalej” – wykonam 3 dobre uczynki dla osób wokół mnie i przekonam je, aby zrobiły to samo dla kolejnych 3 osób.
9	Emocjonalny	8. Harcerz jest zawsze pogodny.	Przez miesiąc będę udzielał/a wyłącznie konstruktywnej "informacji zwrotnej", czyli takiej, która przyczynia się do rozwoju drugiej osoby nie godząc w jej poczucie własnej wartości (informując o zachowaniu, nie oceniając osoby). Będę zapisywał/a takie sytuacje wraz z odnotowaniem moich emocji towarzyszących danej sytuacji.
10	Emocjonalny, duchowy (praca z siłą woli - czystość języka)	10. Harcerz pracuje nad sobą, jest czysty w myśli, mowie i uczynkach; jest wolny od nałogów.	Przez 6 tygodni ograniczę przeklinanie. Zastanowię się, dlaczego używam wulgaryzmów i w jakim celu, popracuję nad swoim słownictwem.
11	Duchowy (praca z wartościami)	Całe Prawo Harcerskie	Przez miesiąc w wybranym dniu tygodnia przeczytam i przemyślę fragment

			ekumenicznego Pisma Św. i porównam go do fragmentu z Pisma Św. swojego wyznania.
12	Duchowy (praca z siłą woli - zdrowy tryb życia)	10. Harcerz pracuje nad sobą, jest czysty w myśli, mowie i uczynkach; jest wolny od nałogów.	Zainteresuję się nową dla mnie dyscypliną sportową i będę ją uprawiał/a przez okres minimum 2 miesięcy.
13	Duchowy (praca z siłą woli - zdrowy tryb życia)	10. Harcerz pracuje nad sobą, jest czysty w myśli, mowie i uczynkach; jest wolny od nałogów.	Będę jeść regularnie 5 zdrowych posiłków dziennie przez miesiąc. Spiszę swoje przemyślenia (bądź przedstawię je w innej formie) na temat diety oraz mojego samopoczucia: przed, w trakcie i po.
14	Duchowy (praca z siłą woli)	1. Harcerz sumiennie spełnia swoje obowiązki wynikające z Przyrzeczenia Harcerskiego. 10. Harcerz pracuje nad sobą, jest czysty w myśli, mowie i uczynkach; jest wolny od nałogów.	Zapoznam się z różnymi (przynajmniej trzema) metodami zarządzania czasem i wypróbuję je. Wybiorę spośród nich taką, która najbardziej mi odpowiada i będę z niej systematycznie korzystał/a przez minimum 2 miesiące.
15	Duchowy (praca z honorowością)	Całe Prawo Harcerskie	Przeanalizuję moje działania w trakcie ostatniego miesiąca i zastanowię się czy i w jakich sytuacjach świadomie złamałem/am lub nagiąłem/naciągnęłam prawo (zarówno harcerskie, jak i polskie). Przeanalizuję konsekwencje swoich działań i zastanowię się nad celem istnienia praw i norm społecznych. Napiszę pracę na temat „Świat bez zasad”/„Co by było, gdybyśmy nie przestrzegali prawa?” bądź zorganizuję dyskusję dla zastępu/drużyny o tej tematyce.
16	Duchowy (praca z siłą woli - wolność od nałogów)	10. Harcerz pracuje nad sobą, jest czysty w myśli, mowie i uczynkach; jest wolny od nałogów.	Przeanalizuję moje życie pod kątem uzależnień (od np. komputera, telefonu, mediów społecznościowych, zakupów, jedzenia, używek, pornografii). Wybiorę jedno, ustalę z opiekunem cel, jaki chcę osiągnąć i działania, jakie muszę podjąć, aby dane uzależnienie zniwelować.
17	Duchowy (praca z siłą woli)	10. Harcerz pracuje nad sobą, jest czysty w myśli, mowie i uczynkach; jest wolny od nałogów.	Przeanalizuję swoje słabe i mocne strony. Wybiorę jedną słabość i dwie mocne strony, nad którymi będę pracować. Wspólnie z opiekunem ustalę cel, jaki chcę osiągnąć oraz termin realizacji.
18	Duchowy (praca z siłą woli - wolność od nałogów)	10. Harcerz pracuje nad sobą, jest czysty w myśli, mowie i	Pójdę na spotkanie i nie będę korzystał podczas niego z urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu. Ilość i rodzaj spotkań określę z opiekunem

		uczynkach; jest wolny od nałogów.	Wskazówka dla drużynowego: rekomendowana liczba spotkań to 5.
19	Duchowy (praca z siłą woli)	Całe Prawo Harcerskie	MILCZEK. W celu przemyślenia Prawa Harcerskiego przez 24 godziny będę milczeć, biorąc czynny udział w życiu drużyny i środowiska. Zastanowię się, czy moje postępowanie jest z nim zgodne i co mogę poprawić. Opiszę drużynie moje refleksje związane z byciem niemym. Wskazówka dla drużynowego: wyzwanie realizuje się na obozie, zimowisku lub biwaku.
20	Duchowy (praca z wartościami)	Całe Prawo Harcerskie	Wezmę udział w tygodniu modlitw o jedność chrześcijan.
21	Duchowy (praca z wartościami)	Całe Prawo Harcerskie	Wybiorę się na rekolekcje harcerskie bądź organizowane dla wspólnoty.

Przykłady wyzwań wynikające z Programu Wychowania Ekonomicznego:

	Rozwój	Prawo Harcerskie	Treść wyzwania
1	Emocjonalny	9. Harcerz jest oszczędny i ofiarny.	Zapoznam się z pojęciami: gospodarstwo domowe, koszty, przychody. Porozmawiam z rodzicami na temat finansów naszego gospodarstwa domowego. Stworzę wspólnie listę opłat (kosztów), które generuje gospodarstwo domowe, jakie tworzę z najbliższymi. Porozmawiam o tym skąd biorą się środki na ich pokrycie. Zastanowię się, które koszty można nazwać kosztami zmiennymi (takimi, na których obniżenie lub wzrost mam wpływ), a które stałymi (takimi, na które nie mam wpływu). Wybiorę jedną z kategorii kosztów zmiennych i spróbuję ograniczyć wysokość tych kosztów przez co najmniej 2 tygodnie, czyli zużycie dobra, które je generuje. Zachęcę do włączenia się w mój pomysł pozostałych członków gospodarstwa domowego. Omówię z drużynowym lub rodzicami, jakie korzyści uzyskałem/am ja a jakie inni członkowie gospodarstwa domowego, z takiego działania.
2	Duchowy (praca z wartościami)	3. Harcerz jest pożyteczny i niesie pomoc bliźnim. 9. Harcerz jest oszczędny i ofiarny.	Zorganizuję i poprowadzę mini przedsiębiorstwo rodzinne / sąsiedzkie w zakresie swoich umiejętności np. mycie samochodów, wypiek i sprzedaż ciasteczek, wyprowadzanie zwierząt. Pieniądze za wykonane usługi zbiorę do skarbonki i odłożę na wyznaczony cel. Podczas wykonywania wyzwania zastanowię się nad wartością pracy – jak trudność pracy wpływa na wartość przychodów, co wpływa na wzrost przychodów pracownika i przedsiębiorcy. Zrobię zestawienie umiejętności oraz cech charakteru jakie uznaję za przydatne w prowadzeniu tego przedsiębiorstwa.

			Którą z nich dzięki temu działaniu udało Ci się dodatkowo rozwinąć? Jakiej brakowało Ci najbardziej? Swoje przemyślenia omówię z drużynowym.
3	Duchowy (praca z wartościami)	<p>6. Harcerz miłuje przyrodę i stara się ją poznać.</p> <p>9. Harcerz jest oszczędny i ofiarny.</p>	<p>Zastanowię się jakie wydatki poniosłem/am w ostatnim miesiącu. Przyjrę się zakupionym przeze mnie produktom. Sprawdzę ich pochodzenie, przeanalizuję ich przydatność. Zadam sobie pytanie: Czy byłbym w stanie z nich zrezygnować albo zastąpić je produktami, które już posiadam?</p> <p>Zgromadzone informacje wykorzystam do stworzenia listy zadań, które będę realizować w ciągu najbliższych trzech miesięcy. Lista będzie zawierała pomysły, które pozwolą mi ograniczyć zbędne wydatki np.: za każdym razem, gdy będę chciał/a kupić coś nowego, ale niekoniecznie potrzebnego na przykład kolejną książkę sprawdzę czy w najbliższej bibliotece nie jest ona dostępna. Całość próby podsumuję na zbiórce drużyny, której przedstawię wypracowane przez siebie rozwiązania.</p>
4	Duchowy (praca z siłą woli)	<p>8. Harcerz jest zawsze pogodny.</p> <p>9. Harcerz jest oszczędny i ofiarny.</p> <p>10. Harcerz pracuje nad sobą, jest czysty w myśli, mowie i uczynkach; jest wolny od nałogów.</p>	<p>Grecki filozof Diogenes głosił zasadę braku zależności od dóbr materialnych, co miało mu dawać życiową wolność. Manifestacja braku zależności od dóbr przybierała czasem niecodzienne formy - Diogenes na przykład mieszkał w beczce.</p> <p>Jak głosi legenda, pewnego razu opalającego się Diogenesa odwiedził sam Aleksander Wielki, który powiedział, że spełni każde jego życzenie. Na to Diogenes odparł, że jego jedynym życzeniem jest, aby Aleksander przesunął się nieco, bo zasłania mu słońce.</p> <p>A co Tobie przestania słońce? Na ile dobra materialne są dla Ciebie źródłem uzależnienia?</p> <p>Przez tydzień codziennie zanotuję, jakie potrzeby zaspokajam w toku codziennych aktywności. Rozważę, które potrzeby są podstawowe i niezbędne dla zdrowia i życia (np. sen, jedzenie), a jakie są ważnymi, lecz nie niezbędnymi (np. edukacja, relacje koleżeńskie). Rozpoznam też te, które moim zdaniem były tak naprawdę po prostu zachciankami. Jednocześnie zastanowię się, jaki towar lub usługa były niezbędne do zaspokojenia każdej z nich. Co musiałem/musiłam nabyć sam/sama lub poprzez rodziców (np. pożywienie lub bilet, doładowanie telefonu)? A może zamiast nabycia można coś było pożyczyć lub współdzielić albo w ogóle z tego zrezygnować?</p> <p>Na następne trzy tygodnie ułożę plan maksymalnej wolności od korzystania z rzeczy oraz usług i skoncentrowania się na potrzebach podstawowych.</p> <p>Po trzech tygodniach podsumuję, z ilu rzeczy mogłem/mogłam zrezygnować bez wpływu na swoją codzienność. Ile aktywności mogłem/mogłam zastąpić inną formą, nie uzależniającą od rzeczy? Bez czego nie</p>

		<p>mogłem/mogłam się obejść? Co traciłem/utraciłam?</p> <p>W ilu sytuacjach poprzez współdzielenie mogłem/mogłam nadal realizować swoje potrzeby, zmniejszając ilość rzeczy, z których korzystałem/korzystałam? Rozważę, co wezmę z tego doświadczenia dla siebie na przyszłość.</p>
5	<p>Duchowy (praca z siłą woli)</p> <p>3. Harcerz jest pożyteczny i niesie pomoc bliźnim.</p> <p>9. Harcerz jest oszczędny i ofiarny.</p>	<p>Przez ustalony okres (miesiąc do trzech miesięcy) będę zapisywać wszystkie swoje wydatki przypisując im kategorie (np. opłaty za zajęcia, korepetycje, jedzenie, transport, zachcianki, rozrywka), pod koniec trwania okresu wyzwania przeanalizuję strukturę tych wydatków. Analizując je wezmę pod uwagę tak celowość jak i uzyskiwane efekty dokonywanych zakupów. W ramach podsumowania wyciągnę wnioski i wprowadzę zmiany, których będę się trzymać.</p> <p>Przy analizie budżetu warto skorzystać z czyjejś pomocy, np. rodzica, kadry drużyny, nauczyciela.</p>
6	<p>Duchowy (praca z wartościami)</p> <p>6. Harcerz miłuje przyrodę i stara się ją poznać.</p> <p>9. Harcerz jest oszczędny i ofiarny.</p>	<p>Zastanowię się co skłania mnie najczęściej do dokonywania zakupów. Czy wynika to z potrzeby, czy raczej zachcianki, na którą chcę sobie pozwolić? Czy wśród zakupionych rzeczy znajdują się takie, których nigdy nie użyłem/am? Pomyślę w jaki sposób mogę pełnić służbę w świecie pogłębiających się różnic majątkowych. Może zabawki, które od lat leżą w pudłach nadawałyby się do przekazania do Domu Dziecka znajdującego się w okolicy? Albo ubrania, których nie zakładałam od wielu lat mógłbym/mogłabym przekazać bardziej potrzebującym?</p> <p>Pierwszy miesiąc wyzwania poświęcę na zapisywanie swoich wydatków. Postaram się przeanalizować je zwracając szczególną uwagę cel ich zakupu oraz późniejszą przydatność. Wezmę pod uwagę zarówno celowość zakupu jak i jakość kupowanych rzeczy, które mogą służyć dłużej, pomimo iż są z reguły droższe (elementy świadomego konsumpcjonizmu).</p> <p>Przyjrę się przedmiotom, które posiadam sortując je na potrzebne i niepotrzebne. Na podstawie dokonanej analizy ograniczę wydatki w przyszłym miesiącu o określony procent decydując się na szukanie alternatywnych rozwiązań zaspokajania swoich potrzeb np.: zamiast kupić książkę w sklepie wypożyczę ją z biblioteki. Niepotrzebnym przedmiotom podaruję drugie życie albo przekażę je komuś. Określę sobie cel, na który przeznaczę zaoszczędzone pieniądze. Postaram się z każdym miesiącem zmniejszać kwotę wydatków. Po upływie trzech miesięcy zestawię zapisy z początku i końca wyzwania. Przedstawię swoje wyniki drużynie, przede wszystkim przekazując pomysły dotyczące alternatywnych rozwiązań zaspokajania swoich potrzeb.</p>

7	Emocjonalny	9. Harcerz jest oszczędny i ofiarny.	<p>Obecny model gospodarki nazywamy gospodarką rynkową, jednak znaczna część naszego społeczeństwa mogła doświadczyć innego modelu – gospodarki centralnie planowanej.</p> <p>Poszukam informacji o obu modelach gospodarek i porównam je ze sobą np. w formie mapy myśli.</p> <p>Porozmawiam również z osobami od siebie starszymi np. rodzicami, dziadkami, druhną lub druhem z kręgu seniorów.</p> <p>Dowiem się jak wyglądała konsumpcja kilkadziesiąt lat temu w Polsce, jakie napotykali problemy np. podczas chęci zakupu danego dobra oraz jak sobie z nimi radzili.</p> <p>W rozmowach dowiem się jakie kompetencje i cechy charakteru były niezbędne do funkcjonowania w gospodarce centralnie planowanej, która często była gospodarką doświadczającą niedoborów dóbr i usług.</p> <p>Które z cech kształtowanych wśród konsumentów poprzez wyzwania centralnie planowanej gospodarki niedoboru mógłbym uznać za przydatne także dziś? Zastanowię się nad takim wyborem oraz tym jak w aktualnych realiach mogę taką cechę kształtować w otaczającej mnie codzienności.</p> <p>Wybiorę jeden z produktów lub usług i doświadczając sytuacji, w której nie miałbym do niej/niego dostępu, popracuję nad rozwinięciem siły charakteru budowanej na radzeniu sobie w takiej sytuacji.</p> <p>Swoje doświadczenia omówię z drużynowym oraz z osobą, która doświadczała sposobu funkcjonowania rynku w modelu gospodarki centralnie sterowanej. Przemyślę co mogę wziąć dla siebie z tego wyzwania na przyszłość.</p>
8	Duchowy (praca z wartościami)	<p>3. Harcerz jest pożyteczny i niesie pomoc bliźnim.</p> <p>9. Harcerz jest oszczędny i ofiarny.</p>	<p>Wyszukam za pośrednictwem Internetu historie co najmniej 5 przedsiębiorców, którzy osiągnęli sukces i rozwinęli swoje przedsiębiorstwa do roli światowych gigantów.</p> <p>Przemyślę, co miało największy wpływ na osiągnięcie przez nich sukcesu. Poszukam wspólnych elementów i podobieństw oraz zastanowię się, w jaki sposób doświadczenia zdobyte przez nich mogę wykorzystać w swoim rozwoju.</p> <p>Na bazie dokonanych porównań wyznaczę swoje cele długoterminowe w tym zakresie i ustalę sposób ich realizacji. Swoje przemyślenia dotyczące wyzwania przedstawię rodzicom lub drużynowemu.</p> <p>W czasie trwania wyzwania ustalę z drużynowym i podejmę konkretne działania związane z budową siły charakteru i poznaniem siebie, które zbliżą mnie do realizacji założonych celów. Ustalę kryteria, dzięki którym będę w stanie zmierzyć osiągnięte efekty.</p>
9	Duchowy	3. Harcerz jest pożyteczny i niesie pomoc bliźnim.	<p>Zastanowię się nad tym, jakie na dziś posiadam pieniądze i z jakich źródeł pochodzą. Mogą to być zebrane oszczędności, prezenty lub na przykład otrzymane kieszonkowe.</p> <p>Przemyślę, jakie one mają dla mnie osobiste znaczenie.</p> <p>Następnie podzielę je na trzy kategorie – umieszczając w odrębnych słoikach /skarbonkach:</p>

	<p>9. Harcerz jest oszczędny i ofiarny.</p> <p>10. Harcerz pracuje nad sobą, jest czysty w myśli, mowie i uczynkach; jest wolny od nałogów.</p>	<p>1) wydatki na <u>bieżące potrzeby</u>, 2) <u>oszczędności będące inwestycją</u> w coś dla mnie ważnego, 3) <u>środki, którymi mogę i chcę podzielić się z innymi</u> (wspomóc kogoś potrzebującego, dać komuś ze znajomych prezent, wesprzeć jakąś charytatywną akcję). Dokonując podziału, zastanowię się, jakie będą w ciągu najbliższego miesiąca moje potrzeby. Ile z nich jest czymś niezbędnym, a ile zachcianką czy zaspokojeniem przyjemności. Czy posiadam dość pieniędzy, by ze skarbonki inwestycji nabyć coś znaczącego i dla mnie ważnego? A może jestem w stanie kogoś przekonać, by mi do tego zakupu dołożył? Pomyślę jaką częścią swoich oszczędności jestem w stanie podzielić się z innymi czyniąc dobro. Ustale dla siebie cel - wyzwanie na najbliższy miesiąc, omawiając je z drużynowym. Z jaką kwotą przeznaczoną innym będę czuł się dobrze, mając w pamięci swoje bieżące potrzeby oraz inwestycję w coś ważnego na przyszłość? Ustale odpowiednie proporcje na dziś oraz zaplanuję jak te pule pieniędzy zmieniają się w ciągu nadchodzącego miesiąca. W tym czasie, zrealizuję swój plan wydatków z minimum dwóch stoików/skarbonek, zgodnie z przyjętym wyzwaniem. Omówię swoje decyzje oraz sposób realizacji planu z rodzicami oraz drużynowym. Zastanowię się. Który z tych wydatków był dla mnie wyzwaniem? W czym musiałem dokonać pracy nad sobą? W oszczędzaniu? Trzymaniu się miesięcznego planu wydatków? Ograniczeniu konsumpcji? Zdecydowaniu o uszczupleniu swoich środków na rzecz pomocy innym?</p>
10	Duchowy	<p>10. Harcerz pracuje nad sobą, jest czysty w myśli, mowie i uczynkach; jest wolny od nałogów.</p> <p>Japończycy znani są ze swojej pracowitości. Filozofia <i>ikigai</i> pomaga spojrzeć na japońskie uzależnienie od pracy z nieco innej perspektywy, perspektywy czerpania szczęścia z pracy, traktowanej jako spełnienie osobistego rozwoju i budowania swoich talentów. Ikigai określa przyjemność i istotę życia Słowo <i>ikigai</i> składa się z dwóch części „iki” - „żyć” oraz „gai” - powód. Oznacza skupienie się na przyjemności płynącej z aktywności i ciągłym rozwijaniu swoich umiejętności. Ikigai obejmuje kilka obszarów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • To, co kochasz (pasja i misja). • To, w czym jesteś dobry (pasja i zawód). • To, za co mogą Ci zapłacić (zawód i powołanie). • To, czego potrzebuje świat (misja i powołanie). <p>Twoje WYZWANIE - Podążaj za swoim ikigai W każdym jest pasja, wyjątkowy talent, który nadaje sens i napędza do działania. Jeśli jeszcze go nie znalazłeś, warto go szukać i odkryć.</p>

		<p>Na początek daj sobie przestrzeń na refleksję, zadając pytanie: Co kocham robić?</p> <p>Weź kartkę i wypisz wszystko, co przychodzi Ci do głowy jako sprawiające przyjemność fizyczną, społeczną albo intelektualną.</p> <p>W drugim kroku zrób listę tego, w czym jesteś dobry. Nie ograniczaj się i wypisz wszystko, także rzeczy, które wydają Ci się błahe czy śmieszne. Listę pokaż ważnym dla Ciebie osobom, np. przyjacielom, rodzicom, członkom drużyny i porozmawiaj z nimi o tym. Wysłuchaj otwarcie, co sądzą o przedstawionych umiejętnościach. Czy uważają, że lista jest pełna? Jakie mają sugestie bądź wątpliwości? Czy mają propozycje dotyczące sposobu rozwijania tych obszarów?</p> <p>Na podstawie obu list wybierz jeden obszar będący nałożeniem tego, co kochasz na to, w czym jesteś dobry. Ten obszar/obszary Ikigai nazywa rozwijaną pasją. Szukając pasji możesz też odnieść się do czegoś, co chciałbyś umieć robić lepiej ale już wiesz, że lubisz. Wybierz jedną pasję do dalszej pracy nad nią. Określ aktywność, jaka może Ci pomóc w jej rozwoju i realizuj ją konsekwentnie i cyklicznie (np. co rano albo co dwa dni) przez minimum miesiąc. Doświadcz rozwijania swojej pasji a jednocześnie poszukaj w tym czasie przestrzeni na kolejny krok zbliżenia się do Ikigai. Poszukaj w otoczeniu sposobu, w jaki możesz użyć pasji w jednym z dwóch kolejnych obszarów. Zbuduj taką sytuację, aby pasja:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. była czymś, za co ludzie mogą Ci płacić b. była czymś, czego w Twoim szczerym przekonaniu potrzebuje świat, Twoje otoczenie (społeczna użyteczność działania – służba). <p>Po okresie ćwiczeń, widząc rozwój swojej pasji, zastosuj ją w kolejnym obszarze Ikigai. Ten moment będzie zakończeniem Twojego WYZWANIA.</p> <p>A może znajdziesz zastosowanie pasji w obu obszarach jednocześnie, osiągając samo centrum?</p> <p>Szukaj cierpliwie swojego <i>ikigai</i> i pamiętaj, że <i>ikigai</i> jest wielowymiarowe. Obszary powinny być ze sobą w harmonii. Czym jest IKIGAI, jak do tego podejść (film 8:09 min.): https://www.youtube.com/watch?v=BYsQPJHo77M</p>
11	<p>Duchowy (praca z siłą woli)</p> <p>2. Na słowie harcerza polegaj jak na Zawiszy.</p> <p>3. Harcerz jest pożyteczny i niesie pomoc bliźnim.</p>	<p>Dylemat etyczny to konflikt dwóch równoważnych racji (norm, wartości), z których konieczny jest wybór tylko jednej, a dokonanie go oznacza utratę tej drugiej. Wyobraź sobie hipotetyczną sytuację, gdy na granicy zatrzymany zostanie transport humanitarny z żywnością. Wysoka temperatura zapewne sprawi, że żywność się niedługo zepsuje. Wiesz, że żołnierzy z posterunku można przekupić, by przepuścili dostawę. Jesteś przekonany, że strata przekracza wielokrotnie potencjalną łapówkę, która jest kwalifikowana jako czyn nieetyczny. Wiesz też, że łapówka zachęci do dalszego blokowania granicy, a przez to</p>

		<p>pogarszania się sytuacji tych, którym niesiesz pomoc. Co postanowisz?</p> <p>To była hipotetyczna sytuacja. Zaobserwuj jednak, z jakimi dylematami mierzysz się w codzienności. Zwróć uwagę zarówno na rzeczy dużego kalibru jak i na sprawy drobne. Może to konflikt roli lub konflikt interesów i pokusa indywidualnej korzyści? A może wątpliwość czy cel uświęca środki? Albo zwyczajna sprawa dylematu między powiedzeniem prawdy, która może zranić lub nie powiedzeniem jej w celu nie sprawiania przykrości? Czy krótkookresowa korzyść może przeważać nad szerszą perspektywą zasad?</p> <p>Przez okres trwania wyzwania (miesiąc do trzech miesięcy), będę prowadzić dzienniczek, notując wszystkie sytuacje, gdy stanąłem/stanęłam przed dylematem wyboru z kilku równoważnych racji (norm wartości), w szczególności, gdy krótkookresowe korzyści mogły skłaniać do wyboru stawiającego je wyżej niż szersza perspektywa ogólnych zasad. Opiszę sytuacje oraz dokonane wybory, zestawiając je z zasadami wynikającymi z Prawa Harcerskiego.</p> <p>Opisane sytuacje (dylematy) przedyskutuję z ważnymi dla mnie osobami, rozważając jakie systemy wartości poza Prawem Harcerskim brałem/brałam pod uwagę? Co przeważało?</p> <p>Po tych rozmowach określę jakie wnioski wyciągam z tych dyskusji na przyszłość.</p>
12	<p>Duchowy (praca nad siłą woli)</p> <p>2. Na słowie harcerza polegaj jak na Zawiszy.</p> <p>5. Harcerz postępuje po rycersku</p> <p>10. Harcerz pracuje nad sobą, jest czysty w myśli, mowie i uczynkach; jest wolny od nałogów.</p>	<p>Władysław Bartoszewski, znany publicysta, więzień Auschwitz, oficer Armii Krajowej i działacz Polskiego Państwa Podziemnego a także uczestnik Powstania Warszawskiego i minister spraw zagranicznych, powiedział kiedyś:</p> <p>„Warto być uczciwym, choć nie zawsze się to opłaca. Opłaca się być nieuczciwym, ale nie warto.”</p> <p>Obejrzyj proszę co najmniej jeden z dwóch filmów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Prawda o nieuczciwości” Dan Ariely (11:08 min): https://www.youtube.com/watch?v=XBmJay_qdNc (możesz w nim włączyć polskie napisy) • „O etyce i odpowiedzialności społecznej” Magdalena Środa (11:00 min): https://www.youtube.com/watch?v=-V5IBeQSZns <p>Zastanów się. Często doświadczasz sytuacji pokusy, by nagiąć jakąś zasadę dla osobistej korzyści? Pomyśl o przeszłości, a także otwarcie analizuj to, co dzieje się wokół Ciebie teraz. Zastanów się nad dużymi i małymi sprawami. Spójrz na sytuacje analizując je w perspektywach: SZANSA (atrakcyjność) – MOTYWACJA (pokusa a wartości) – RACJONALIZACJA.</p> <p>Na ile zadziałała racjonalizacja: „wszyscy tak robią”, „to drobna sprawa”, „należało się”?</p>

		<p>WYZWANIE:</p> <p>Przez okres trwania wyzwania (miesiąc do trzech miesięcy), będę prowadzić dzienniczek, notując wszystkie sytuacje, gdy doświadczyłem/am sytuacji stanięcia przed pokusą nagięcia zasad dla osobistej korzyści np. poprzez argumentację „przecież wszyscy tak robią”. Opiszę je oraz dokonane ostatecznie wybory, zestawiając je z zasadami wynikającymi z Prawa Harcerskiego.</p> <p>Opisane sytuacje przedyskutuję z ważnymi dla mnie osobami, rozważając jakie systemy wartości poza Prawem Harcerskim brałem/brałam pod uwagę oraz jakie mechanizmy racjonalizacji i „oswajania” takich sytuacji przyszedł mi do głowy.</p> <p>Po odbyciu rozmów określę jakie wnioski wyciągam na przyszłość. Odszukam swoje sposoby na utrzymywanie maksymalnie obiektywnej perspektywy w ocenie sytuacji, dając sobie możliwość dokonywania sprawiedliwych i etycznych wyborów mimo ewentualnej pokusy osiągnięcia osobistych korzyści.</p>
13	<p>Duchowy (praca nad siłą woli)</p> <p>2. Na słowie harcerza polegaj jak na Zawiszy.</p> <p>5. Harcerz postępuje po rycersku</p> <p>10. Harcerz pracuje nad sobą, jest czysty w myśli, mowie i uczynkach; jest wolny od nałogów.</p>	<p>Homo oeconomicus to w założeniu człowiek gospodarujący, zachowujący się w zgodzie z własnym interesem.</p> <p>Aby zbadać kwestie poczucia sprawiedliwości w kontekście uzyskiwanych korzyści oraz racjonalności osobistego egoizmu (uzyskiwanych korzyści) została stworzona gra Dyktator.</p> <p>Gra jest przygotowana dla dwóch graczy i polega na tym, że pierwszy z nich ma 10 dolarów i może przekazać dowolną część drugiemu graczowi, który może ustosunkować się do podziału dokonanego przez pierwszego gracza.</p> <p>Obdarowany gracz numer dwa może przyjąć lub odrzucić dany podział.</p> <p>Odnosząc się do modelu homo oeconomicus, uznano, że drugi gracz powinien przyjąć każdą ofertę powyżej 0 (w tym wypadku 1 dolar i więcej), bo maksymalizuje w ten sposób swoją użyteczność i zachowuje się racjonalnie.</p> <p>Jednocześnie, racjonalnym zachowaniem gracza pierwszego, zgodnym z modelem homo oeconomicus (racjonalny egoizm), byłoby wzięcie wszystkich pieniędzy dla siebie.</p> <p>Jednak okazało się, że większość osób (gracz nr 2) odrzucała oferty poniżej 4 dolarów. Osoby te wołały nic nie dostać i ukarać gracza pierwszego za niesprawiedliwy podział.</p> <p>Okazało się też, że gracz pierwszy oddawał drugiemu graczowi średnio około 25% swoich pieniędzy.</p> <p>Wynik tego eksperymentu zinterpretowano w ten sposób, że człowiek kieruje się poczuciem sprawiedliwości, a nie tylko swoim wąsko pojmowanym interesem.</p> <p>Przeprowadzę tę grę wśród swoich najbliższych, znajomych oraz członków drużyny. Porównam wyniki. Dopytam, czym</p>

		<p>się kierowali podejmując swoje decyzje. Następnie podzielię się swoimi wnioskami, uwzględniając też kontekst Prawa Harcerskiego, z drużynowym, zastępem bądź całą drużyną. Biorąc pod uwagę wyniki eksperymentu oraz kontekst swojego systemu wartości ustale zasady podziału jakie ja w takich sytuacjach uznałbym za właściwe.</p> <p>Przez okres trwania wyzwania (miesiąc do trzech miesięcy), będę prowadzić dzienniczek, notując wszystkie sytuacje, gdy doświadczyłem/am sytuacji ograniczoności zasobów i wynikających z niego potrzeby współpracy oraz dokonania sprawiedliwego podziału. Opiszę dokonane ostatecznie wybory, zestawiając je z ustalonymi dla siebie zasadami oraz kontekstem zapisów Prawa Harcerskiego.</p> <p>Opisane sytuacje przedyskutuję na koniec z ważnymi dla mnie osobami, rozważając jakie systemy wartości poza Prawem Harcerskim brałem/brałam pod uwagę.</p> <p>Po odbyciu rozmów określę jakie wnioski wyciągam na przyszłość.</p>
14	<p>Duchowy (praca nad siłą woli)</p> <p>2. Na słowie harcerza polegaj jak na Zawiszy.</p> <p>5. Harcerz postępuje po rycersku</p> <p>10. Harcerz pracuje nad sobą, jest czysty w myśli, mowie i uczynkach; jest wolny od nałogów.</p>	<p>Pewnego razu Thomas Hobbes, idąc z księdzem przez Londyn, spotkał żebraka, któremu wręczył pieniądze, co niezmiennie ucieszyło księdza: „Pomogłeś bliźniemu, więc twoja teoria o egoistycznym człowieku upadła”. „Nie” odparł Hobbes, „to właśnie potwierdza, że jestem egoistą. Patrzenie na tego biedaka sprawiało mi nieprzyjemność, a dając mu pieniądze, poczułem się lepiej”.</p> <p>Znajdę pole służby dla siebie, zastępu lub drużyny, w która będzie realizowana w trakcie trwania wyzwania. Jednak zanim przystąpię do jej realizacji, zastanowię się nad swoimi motywacjami i przedyskutuję je z innymi biorącymi udział w służbie.</p> <p>Poszukam odpowiedzi na pytanie: „Co sprawia, że przystępuję do jej realizacji?” Zastanowię się na ile podziękowanie czy wyrazy uznania ze strony otoczenia mają dla mnie znaczenie a na ile są istotne inne czynniki i jakie? Czy szersze pokazywanie służby jest promocją pożądaných postaw czy szukaniem osobistej gratyfikacji i uznania? Wszak jak mówi Ewangelia wg Świętego Mateusza: „Kiedy zaś ty dajesz jałmużnę, niech nie wie lewa twoja ręka, co czyni prawa, aby twoja jałmużna pozostała w ukryciu. A Ojciec twój, który widzi w ukryciu, odda tobie.”</p> <p>Po zakończeniu służby, podsumuję jej przebieg z uwzględnieniem aspektu motywacji swojej oraz innych dla jej podjęcia i realizacji. Zbiorę opinie na temat tych motywacji analizując zebrane opinie zgodne z kontekstem i rozumieniem Prawa Harcerskiego (biorąc pod uwagę zapisy dostępnych komentarzy Prawa Harcerskiego).</p> <p>Zebrane refleksje omówię z bliskimi sobie osobami bądź drużynowym, spisując wnioski dla przyszłych decyzji związanych z podejmowaniem służby, szczególnie w aspekcie traktowania jej jako narzędzia osobistego rozwoju.</p>

